

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов й
інформаційно-комунікаційних технологій

Курсова робота

з методики викладання іспанської мови на тему:

**«Формування іспанськомовної лексичної компетентності в
учнів 5 класу засобом ментальної мапи»**

Студентки групи СОі01-19
Денної форми здобуття освіти
Педагогічного факультету
романо-германської та
української філології
Спеціальності 014 Середня освіта
Мова і література (іспанська)
Освітньо-професійні програми
Іноземні мови та літератури,
методика навчання іноземних мов
і зарубіжної літератури
(іспанська мова і друга
західноєвропейська мова)
Ярославської Марії
Володимирівни

Науковий керівник:
доктор педагогічних наук,
професор **Бігич Оксана Борисівна**

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

м. Київ – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 5 КЛАСУ ЗАСОБОМ МЕНТАЛЬНОЇ МАПИ.....	6
1.1. Іспанськомовна лексична компетентність як цільова для формування в основній школі	6
1.2. Учень 5 класу як активний суб’єкт іспанськомовної освіти в контексті особистісно-діяльнісного підходу.....	8
1.3. Ментальна мапа як сучасний засіб навчання іспанської мови	11
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 5 КЛАСУ ЗАСОБОМ МЕНТАЛЬНОЇ МАПИ.....	14
2.1. Етапи формування лексичної компетентності.....	14
2.2. Підсистема вправ для формування лексичної компетентності.....	16
2.3. Фрагмент уроку іспанської мови у 5 класі з формування лексичної компетентності.....	18
ВИСНОВКИ	22
РЕЗЮМЕ.....	24
RESUMEN	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28

ВСТУП

Історія про Франсуа Гуена, який вивчив весь словник перед подорожжю, однак, прибувши в Німеччину не зміг спілкуватись з носіями мови, є досить поширеною серед методистів. І це не дивно, адже знання окремих слів, виразів, словосполучень аж ніяк не гарантує нам вільне володіння мовою. Ми опановуємо рідну мову впродовж всього життя і щоразу маємо, можливо, і мінімальний, але шанс бути не почутими, незрозумілими. З чим це пов'язано? Насамперед, це залежить від здатності людини до коректного формулювання своєї думки і розуміння мовлення інших, що безпосередньо залежить від тісної кооперації лексичних навичок, знань та усвідомленості.

У динамічному житті сучасного світу існує потреба в пошуку інноваційних методів і прийомів навчання для заохочення нових поколінь вивчати іноземні мови. Оскільки іспанська мова є другою в світі за кількістю носіїв, а також мовою сфер впливів, будь-кому, хто її вивчає, важливо сформувати низку іншомовних компетентностей, зокрема лексичну, яка є обов'язковим складником для функціонування мовних і мовленнєвих комунікативних компетентностей.

Головне завдання для вчителя уроків з іноземних мов – підготовка учня до спілкуванні з носіями мови. Тому, всі вищеперераховані чинники зумовлюють **актуальність дослідження.**

Мета курсової роботи полягає в розробленні методики формування іспанськомовної лексичної компетентності в учнів 5 класу засобом ментальної мапи та її апробація в природних умовах на уроці іспанської мови під час проходження педагогічної практики.

Об'єкт дослідження – процес формування іспанськомовної лексичної компетентності в учнів основної школи сучасними засобами навчання.

Предмет дослідження – зміст і комплекс вправ для формування іспанськомовної лексичної компетентності у п'ятикласників з використанням ментальної мапи.

Для досягнення висунутої мети були вирішені такі **завдання дослідження**:

- виокремити лексичну компетентність як цільову для формування в основній школі;
- схарактеризувати учня 5 класу як активного суб'єкта іспанськомовної освіти в контексті особистісно-діяльнісного підходу;
- уточнити етапи та підсистему вправ для формування іспанськомовної лексичної компетентності;
- укласти фрагмент уроку іспанської мови у 5 класу з формування лексичної компетентності, а також ментальну мапу та апробувати її під час педагогічної практики.

Задля досягнення вищезазначених мети і завдань були використані такі **методи наукового дослідження**:

1. Опрацювання наукових джерел з методики навчання іноземних мов і культур та суміжних з нею наук.
2. Узагальнення досвіду навчання Манченко Л.С..
3. Наукове спостереження за процесом навчання іспанськомовної лексичної компетентності у 5 класі.
4. Проведення дослідного навчання під час педагогічної практики на уроках іспанської мови в 5-Б класі у Навчально-виховному комплексі №176 імені Мігеля де Сервантеса міста Києва з предмету дослідження.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано, розроблено й апробовано в освітньому процесі методику формування іспанськомовної лексичної компетентності в учнів 5 класу засобом ментальної мапи, яка передбачає поетапне формування складників цієї компетентності та використання дотичної підсистеми вправ; вдосконалено складники особистісно-діяльнісного підходу до учня п'ятого класу як активного суб'єкта іспанськомовної освіти; набуло подальшого розвитку використання ментальної мапи як сучасного засобу формування іспанськомовної лексичної компетентності в учнів п'ятого класу.

Практичне значення отриманих результатів роботи полягає у розробленні фрагментів уроку іспанської мови для навчання іспанськомовної лексичної компетентності учнів п'ятого класу з тем ««Describo mi entorno» та «Hablo de mi gente» , розроблення дотичних ментальних карт.

Структура курсової роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, який налічує 21 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 5 КЛАСУ ЗАСОБОМ МЕНТАЛЬНОЇ МАПИ

1.1. Іспанськомовна лексична компетентність як цільова для формування в основній школі

Лексична компетентність – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості. Успішність формування лексичної компетентності залежить від рівня сформованості лексичних навичок, обсягу отриманих і засвоєних знань про лексичну сторону мовлення і динамічної взаємодії цих складових на основі загальної мовної і лексичної усвідомленості. Вивчення іспанськомовної мови і культури передбачає не лише засвоєння певної кількості слів. Однією з цілей навчання іспанськомовної мови і культури є формування іншомовної лексичної компетентності, що є важливою передумовою оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю [Методика... 2013, с. 215]. Оскільки оволодіння комунікативною компетентністю і є головною задачею освітнього процесу під час уроків іноземної мови, варто зазначити, що саме лексична компетентність є цільовою для формування в основній школі.

Розглянемо компоненти лексичної компетентності, а саме: навички, знання та лексичну усвідомленість детальніше. Лексична навичка – це автоматизована репродуктивна або рецептивна дія, яка забезпечує коректне лексичне оформлення власного мовлення та адекватне сприйняття лексичного оформлення мовлення інших. Одиницею навчання лексичного матеріалу є лексична одиниця (ЛО), яка може бути не лише словом, але й сталим словосполученням і навіть так званім “готовим реченням” (тобто таким, що не змінюється у мовленні). Прикладами

лексичної одиниці можуть бути ісп.: hermoso; hechar de menos; ¡Hola! [Методика..., 2013, с. 216].

Розрізняють рецептивні й репродуктивні лексичні навички. Рецептивна лексична навичка – це автоматизоване сприймання й розуміння ЛО в усному та писемному мовленні, а репродуктивна лексична навичка – це автоматизоване вживання ЛО в усному та писемному мовленні. Мовленнєві лексичні навички формуються поетапно і є фундаментальними для усіх видів мовленнєвої діяльності, вони характеризуються якостями автоматизованості, стійкості і гнучкості.

Лексичними знаннями є відображення у свідомості учня результату пізнання лексичної системи іноземної мови у вигляді поняття про цю систему і правил користування нею.

Лексична усвідомленість – це складова загальної мовної усвідомленості. Вона обумовлює свідоме розпізнання та вживання лексичних одиниць, аналіз свого мовлення та усвідомлення відповідних висновків, оволодіння іншомовної лексики і систематизацію власних лексичних знань.

Отже, загальна мовна усвідомленість має зв'язок з усіма процесами взаємодії між лексикою, фонетикою та граматику у мовленні. Вона пов'язана з лінгвістичною спостережливістю учня, його вмінням до узагальнення, знаходження помилок, здатністю використовувати необхідну лексику в певних ситуаціях. Адже лексика – це не перелік обов'язкових слів та словосполучень на вивчення, це перш за все можливість спілкування. Звичайно, лексику використовують у взаємодії з іншими засобами: фонетичними, граматичними, невербальними. Лексика є засобом навчання усіх видів мовленнєвої діяльності.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти доцільно розглядати як здатність учнів відповідно до вікових особливостей і потенційних можливостей усвідомлено виконувати навчальні дії, що забезпечують опанування іншомовним спілкуванням в усній та письмовій формах у межах сфер, тем, ситуацій та з допомогою мовних засобів, окреслених

чинною програмою. Виходячи з навчальної програми і чітко визначених результатів вивчення іноземної мови для кожного класу, передбачається, що компетентна особистість учня повинна продемонструвати уміння ефективно користуватися іншомовною інформацією, окресленою комунікативними потребами та презентованою соціальним оточенням, оцінювати подану інформацію і добирати потрібну для власної життєвої діяльності, впливати на неї, адаптуючи її кількісні та якісні характеристики до своїх іншомовних комунікативних намірів. У межах змісту навчальної програми учень повинен уміти засобами іноземної мови аргументовано висловлювати власні думки, ідентифікувати зміст прочитаних і почутих текстів, дотримуватися в різних соціальних середовищах адекватної комунікативної поведінки, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, демонструвати своє ставлення до отриманої інформації з усних і письмових джерел [Модельна програма, 2021, с.3].

Рівень володіння іноземною мовою в учня, котрий закінчив основну школу, згідно чинної програми має відповідати рівню А2 за «Загальноєвропейськими Рекомендаціями...».

Отже, саме лексична компетентність як цільова для формування в основній школі, забезпечує формування важливих комунікативних навичок і вмінь іншомовної компетентності в учня закладу загальної середньої освіти, зокрема учня п'ятого класу, який в основній школі починає роботу з автентичними навчальними матеріалами, набуває знань в різноманітних галузях з інших навчальних предметів, розширює тематику ситуативного спілкування із тем "My family", "Food", "Clothes", "Holidays"; "Sport", "Travelling" та багато інших.

1.2.Учень 5 класу як активний суб'єкт іспанськомовної освіти в контексті особистісно-діяльнісного підходу

Протягом десятиліть педагогіка зосереджувалась на пошуках механізмів впливу на суб'єкт навчального процесу, що призвело до формулювання ключових

принципів дидактики та розвитку традиційного підходу. Однак, у зв'язку зі змінами в соціальному замовленні, цей підхід втрачає свою ефективність та актуальність. На сучасному етапі не достатньо володіти великим об'ємом інформації, більш важливим є вміння її застосовувати, критично оцінювати та продукувати нову. Якість освіти тепер оцінюється не тільки рівнем специфічних вмінь, але й їх здатністю до самореалізації та самовизначення в майбутній професійній діяльності. Для досягнення максимально ефективного навчання, яке базується за принципом «вчитися, щоб використовувати в житті», а не «вчитися, бо мене змушують» важливий особистісно-діяльнісний підхід, котрий базується на вікових та психологічних особливостях учнів – активних суб'єктах іспанськомовної освіти.

Учні 5 класу знаходяться в межах підліткового віку (від 11 – 12р. до 14 – 15р.). Основний зміст та специфіку всіх сторін розвитку (фізичного, розумового, морального, соціального та ін.) у підлітковому віці визначає перехід від дитинства до дорослості. У всіх напрямках відбувається становлення якісних новоутворень внаслідок перебудови організму, трансформації взаємин з дорослими та однолітками, освоєння нових способів соціальної взаємодії, змісту морально-етичних норм, розвитку самосвідомості, інтересів, пізнавальної та учбової діяльності [Дитяча психологія...2012, с.372].

Змінюються взаємини підлітка з батьками, ровесниками, вчителями. У взаєминах з дорослими загострюється почуття власної гідності, прагнення до стосунків на рівних правах. Саме в цьому віці спілкування з ровесниками є надзвичайно важливим для нього, оскільки це період становлення його як індивіда в колі однокласників. Підліток починає демонструвати свою індивідуальність, хоч і не завжди вдало і прийнятно. Учень набуває певного статусу в класі. Ті, хто раніше за критеріями молодших школярів були популярними, тепер перестають бути такими. У процесі спілкування з однолітками підліток активно формує моральні норми. Ставлення учня до навчання переважно залежить від вчителя. Він поділяє предмети на «цікаві і

нецікаві». Зміна вчителя в класі призводить до зміни ставлення до відповідного предмету. Варто зазначати, що саме 5 клас характеризується тим, що тепер кожен окремий предмет викладатиме інший вчитель, що також може видатись учню стресом.

Ускладнення змістовного боку знань вимагає від учнів і досконаліших способів їх здобуття. Зростає рівень абстрагування і узагальнення, формуються системи прямих і зворотних логічних операцій, міркувань і умовиводів, які стають більш усвідомленими, обґрунтованими й логічно досконалішими. Змінюється співвідношення зовнішніх і внутрішніх дій на користь останніх. Відбувається перехід зовнішніх дій у внутрішній, мислений план, формуються розумові дії, виступаючи компонентами вмінь учитись. Якісних змін зазнає і мотивація учіння підлітків.

У підлітковому віці дуже поширеною є суперечність навчальної мотивації. З одного боку учні прагнуть до поповнення знань, виражають допитливість, а з іншого боку, вони байдуже чи навіть негативно ставляться до шкільного навчання. Долати труднощі (зумовлені індивідуальними особливостями; іноземною мовою, що вивчається; умовами навчання), з якими підлітки зустрічаються під час формування лексичної компетентності можуть повністю деморалізувати їх. Тому, вкрай необхідно застосовувати особистісно-діяльнісний підхід, який забезпечить якісний навчальний процес і буде діяти виключно як мотиватор, а не дізморалізатор для учнів.

Про особистісно-діяльнісний підхід писали у своїх працях Л.С.Виготського, О.М.Леонтєва, С.Л.Рубінштейна, Б.Г.Ананьєва. Для них, особистість – це перш за все суб'єкт діяльності, який сам, формуючись в діяльності та спілкуванні з іншими людьми, визначає характер цієї діяльності і спілкування.

Особистісно-діяльнісний підхід розглядається в єдності особистісного і діяльнісного компонентів і в своєму особистісному компоненті передбачає, що в центрі навчання знаходиться той, хто сам навчається: його мотиви, цілі, психологічні особливості, тобто учень як особистість. Виходячи з інтересів того,

хто навчається, рівня його знань і умінь, викладач визначає навчальну мету заняття і формує, спрямовує і коригує весь освітній процес з метою розвитку особистості учня. У процесі викладання будь-якого начального предмета максимально враховуються його національні, статеві, вікові, індивідуально-психологічні особливості. Згідно з цією концепцією навчання скеровується на розвиток особистості учня, який є суб'єктом пізнання, передбачаючи спеціальну організацію його навчальної діяльності.

Отже, особистісно-діяльнісний підхід – фундаментальний складник в освітньому процесі для вчителя іспанської мови. Він має на меті використання методів, прийомів і змісту навчання з урахуванням вікових і психологічних особливостей учнів.

1.3.Ментальна мапа як сучасний засіб навчання іспанської мови

Ментальна мапа (інтелектуальна мапа) – один з найбільш ефективних засобів навчання іспанської мови. Генерування логічних зв'язків між поняттями є важливою можливістю нашого мислення, адже саме завдяки ланцюгу із ключових понять ми вивчаємо мову, зокрема нові лексичні одиниці, ефективно. Ментальна мапа – це ефективна техніка з'єднання ключових понять за допомогою ліній, зображень і зв'язків. Ментальні мапи демонструють зв'язок між різними ідеями та фактами, полегшують вивчення нових тем та вирішують проблему запису інформації творчим шляхом для зацікавлення учня, бо старі види конспектів вже не мотивують сучасних учнів до вивчення мови. Їх можна використовувати для організації думок, планування проєктів та обговорення нових ідей.

Люди роками створювали карти за допомогою методу радіальної візуальної організації, орієнтованої на зображення. Спочатку вони були розроблені в 1960-х роках Тоні Б'юзеном, автором британської психології, який черпав натхнення зошитами Леонардо да Вінчі. Тоні Б'юзен стверджував, що «традиційні» способи вимагають від читача сканувати знання зверху вниз і зліва направо; але

природним способом нашого мозку є сканування написаних деталей у цілому, нелінійним способом. Інтелектуальна мапа — це візуальне представлення ідей, думок, концепцій або будь-чого іншого, що може бути важко висловити словами. Інтелектуальні мапи використовуються для організації великих обсягів інформації в одній діаграмі [Mind map for...].

Головна особливість ментальної мапи полягає в тому, що її окремі елементи пов'язуються, головним чином, асоціативними зв'язками, найбільш звичними для людського мислення і пам'яті. Крім того, в ментальній мапі реалізуються асоціативність та ієрархічність мислення – від загального до конкретного. При створенні схеми відбувається максимальна активізація інтелектуальних резервів обох півкуль людського мозку: правої і лівої. Перша відповідає за образне, асоціативне мислення, а друга – за логічне й аналітичне мислення. Отже робота мозку при створенні ментальної мапи оптимізується комплексно. При цьому задіяні мислення, пам'ять, уява, увага, сприйняття, емоції тощо. Фахівці погоджуються, що ментальні мапи можуть вважатися потужною візуальною технологією і є універсальним ключем до розкриття потенціалу людського мозку [Бруннер, 2008 с. 50-53].

Згідно з дослідженням Джона Гопкінса, у звичайних школах учні підвищують свої оцінки на 12% за допомогою ментальних мап. Це підвищення пояснюється тим, як що вони допомагають студентам упорядковувати ідеї та краще розуміти концепції. Вони не тільки економлять час, потрібний для вивчення нової інформації, але й ефективніше «вбудовують» нову інформацію в довготривалу пам'ять. Додавання кольорів і зображень на ментальні мапи може допомогти учням у подальшому, використовуючи візуальні підказки для пригадування інформації на більш пізньому етапі, наприклад під час іспитів чи презентацій [Mind map for...]. Оскільки, вивчення іспанської мови, як і будь-якої іншої мови, потребує максимального залучення довготривалої пам'яті в освітній процес, ментальні мапи є найкращим засобом для навчання усіх мовних і мовленнєвих компетентностей. Крім того, згідно з Джоном Гопкінсом, учні з аутизмом або

дислексією демонструють краще розуміння концепцій і стратегій, коли вони використовують ментальні мапи. Британська асоціація дислексії стверджує: «Учні з дислексією страждають від труднощів зі своєю розмовною та/або письмовою мовою, дотримання інструкцій, погані зосередженості та виконання аналітичних чи логічних завдань. Такі засоби, як ментальні мапи, визнані цінними інструментами навчання». Незважаючи на те, що хвороба Аспергера вважається найлегшою формою аутизму, учням з цією хворобою доводиться долати багато труднощів, щоб ефективно виконувати свою повсякденну діяльність. Синдром Аспергера, який іноді називають «високофункціональним аутизмом», впливає на спілкування, організацію та пам'ять. Використання ментальних мап полегшує процес запам'ятовування нового матеріалу та навіть допомагає учням із захворюванням вільніше спілкуватися з оточуючими [Mind Mapping as...].

Ці дослідження дієвості ментальних мап мають неабияке значення для методики, яка сьогодні тримає свій орієнтир на покращення інклюзивного освітнього процесу. Україна все ще в пошуках методів, прийомів і засобів навчання дітей з особливими потребами. Тому, безперечно, можемо зазначати, що ментальна мапа є сучасним засобом навчання для усіх учнів.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 5 КЛАСУ ЗАСОБОМ МЕНТАЛЬНОЇ МАПИ

2.1. Етапи формування лексичної компетентності

Сучасна методика навчання іноземних мов виокремлює етап ознайомлення та автоматизації в формуванні лексичної компетентності:

1) етап ознайомлення учнів з новими ЛО, на якому відбувається формування знань про лексичну систему іноземної мови, правил користування нею, семантизація ЛО (розкриття значення ЛО), демонстрація особливостей її використання;

2) етап автоматизації дій учнів з новими ЛО (формування навичок), яка відбувається на рівні:

а) словоформи, вільного словосполучення, фрази/речення,

б) понадфрази (діалогічної або монологічної єдності) і міні тексту

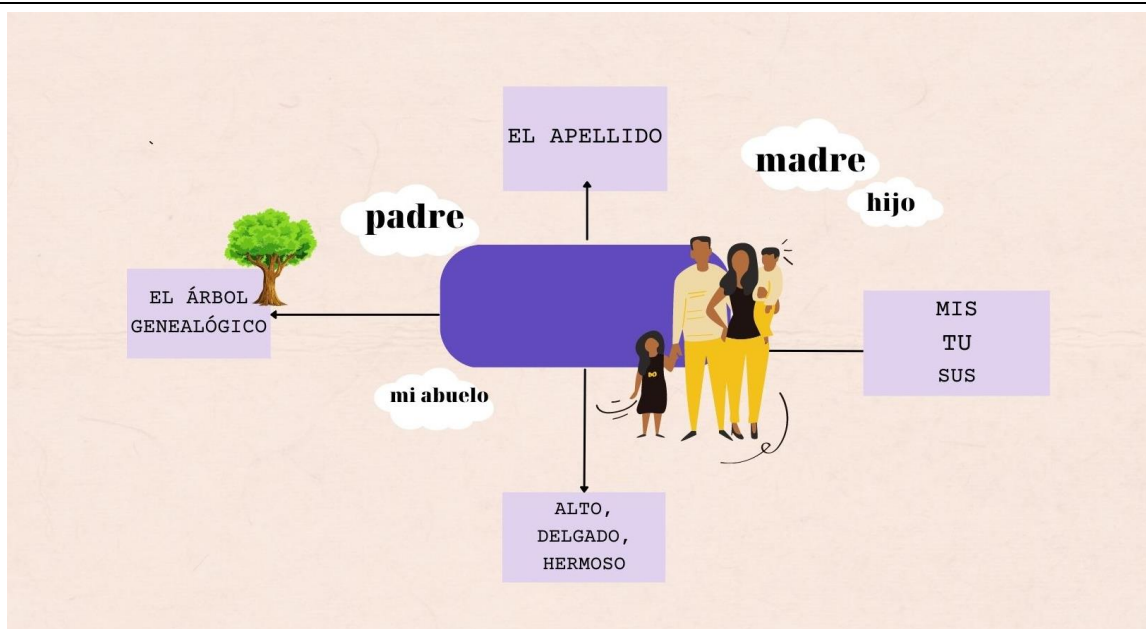
3) етап застосування здійснюється в умовах спілкування в усній та письмовій формі з використанням нових лексичних одиниць [Методика...2013, с223].

Етап ознайомлення відіграє надважливу роль у процесі оволодіння лексичною компетентністю, адже на цьому етапі учні звертають увагу на семантизацію нових лексичних одиниць. Способи семантизації поділяють на дві групи: перекладні та безперекладні.

Під час проходження педагогічної практики в 5 класі, на етапі ознайомлення мною був застосований засіб ментальної мапи, для того, щоб зацікавити учнів в подальшій тематиці уроку. Я застосувала наочність та однослівний переклад, як способи семантизації на початковому ступені, але залишила поле для мислення учням, адже щоб зрозуміти про що ми говоритимемо далі, їм необхідно було сказати свої думки «яким чином всі слова та картинки пов'язані між собою?».

«якою може бути тема нашого уроку, зважаючи на ментальну мапу?». Учні активно брали участь в обговоренні ментальної мапи, та уважно слухали думку кожного. Цікаво було спостерігати за тим, що в кожного були свої ідеї і певним чином вони відрізнялися від ідей однокласників.

Мета – ознайомлення з новими ЛО
Вправа – робота з ментальною мапою
Maestra: Hoy empezamos la unidad nueva. ¿Cómo se llama esa unidad? ¿Qué vamos a estudiar? Tenemos la respuesta en el mapa mental. ¿Cómo os parece qué significan esas palabras y dibujos?

На етапі автоматизації дій на заключному уроці з теми «Describo a una persona» я вирішила використати ментальну мапу для перевірки знань учнів. В якості домашнього завдання учням потрібно було підготувати свої ментальні мапи з теми «Describo a una persona». Їм довелось автоматизувати усі нові знання, здобуті на попередніх уроках, аби створити свою ментальну мапу. При цьому я вирішила не обмежувати уяву і фантазію учнів, адже обов'язкового зразку того, як має виглядати їхня мапа в них не було. Вони могли використати будь-який шаблон ментальної мапи, серед тих, що ми використовували на уроках. Таким чином, учні не лише згадали всі лексичні одиниці з теми «Descripción de la persona», але й застосували своє критичне, логічне і образне мислення.

Мета – автоматизація дій з новим ЛО, перевірка знань
Вправа – робота з ментальною мапою
Maestra: La próxima clase será la última sobre el tema de la descripción. Vuestra tarea de casa será hacer un mapa mental del tema « Describo a una persona ».

На етапі застосування я запропонувала учням розповісти про свою найкращу подружку чи друга, використовуючи вивчені лексичні одиниці. Як ілюстративну опору вони могли використовувати свої ментальні мапи, підготовані вдома.

Лише дотримання етапів гарантує формування лексичної іспанськомовної компетентності.

2.2. Підсистема вправ для формування лексичної компетентності

Кожен етап формування лексичної компетентності вимагає певні підгрупи вправ. Засвоєння лексичних одиниць відбувається шляхом виконання некоммуникативних, умовно-коммуникативних, коммуникативних вправ, спрямованих на набуття відповідних знань, формування навичок і здатності використовувати набуті навички в усіх видах мовленнєвої діяльності [Методика..., 2013, с.223].

Задля реалізації першого етапу – ознайомлення слід використовувати підгрупи вправ на ознайомлення та семантизацію лексичних одиниць; використання нових лексичних одиниць у різних словосполученнях або реченнях. Ці вправи некоммуникативного характеру, а саме:

- повторення слів, словосполучень за вчителем/диктором, з виділенням певного звуку, наголосу, а також формулюванням правил вимовляння та звучання певних лексичних одиниць;
- укладання синонімічних чи антонімічних рядів;
- поєднання лексичної одиниці з її дефініцією;
- знаходження відповідних слів із їхніми зображеннями на ілюстрації;

- заповнення пропусків у реченнях, що ілюструють семантику лексичної одиниці, відповідними словами;
- вибір еквівалента рідною мовою до даного слова [Методика...2013,с.227-232].

Проілюструю вправи для даного етапу прикладами з автентичного підручника «Instantes 1» видавництва «Edelsa Grupo Didascalia», що відповідає рівню А1. Наприклад, в темі «Hablo de mi gente» та «Describo mi entorno» на етапі ознайомлення з новими лексичними одиницями учням пропонується знайти відповідники слів на ілюстрації «Identifico los nombres de los objetos de la habitación, observo la foto, leo la descripción y relaciono las palabras con la imagen», також учням продемонстровано нові лексичні одиниці за допомогою схематичного зображення будинку і одразу запропонована вправа на заповнення пропусків у реченні, що ілюструють семантику нових слів «Aprendo los nombres de las habitaciones de una casa, observo la casa, copio y completo el texto en mi cuaderno» [Instantes 1,2020, с. 69-70].

Друга група вправ на автоматизацію дій з новими лексичними одиницями має на меті засвоєння нового матеріалу в довготривалій пам'яті для подальшого ефективного використання під час висловлення. Такі вправи зазвичай несуть умовно-комунікативний рецептивний або репродуктивний характер: імітація, підстановка зразка мовлення; відтворення нових лексичних одиниць на рівні речення, реплік.

Прикладом групи вправ на автоматизацію може слугувати вправа з автентичного підручника «Instantes 1» «Ordeno una casa y repaso el vocabulario, escribo el nombre de cada habitación y coloca los muebles, luego comparo mi habitación con la de mi compañero», де учням необхідно застосувати усі здобуті знання під час етапу ознайомлення на практиці і тим самим автоматизувати дії з новими лексичними одиницями.

На третьому етапі застосування при нагоді стає вправа «Describo mi casa, ahora hago descripción de mi casa», де учні мають описати в усній формі свій будинок.

В автентичному підручнику «Instantes 1» видавництва «Edelsa Grupo Didascalía» достатньо вправ для опанування першим і другим етапом формування іспанськомовної лексичної компетентності в учнів п'ятого класу. Окрім добре організованих за змістом і формою вправ, майже в кожному завданні присутні ілюстрації та різноманітні схеми, які значно полегшують процес семантизації нових лексичних одиниць для учнів, а також допомагають запам'ятати матеріал швидше і менш проблематично, адже залучають зорову пам'ять учня.

2.3. Фрагмент уроку іспанської мови у 5 класі з формування лексичної компетентності

Як зазначалось вище одним із найефективніших сучасних засобів навчання лексичної компетентності є ментальні мапи. Вони є невід'ємними елементами, що активізують усі види пам'яті, розвивають логічне, критичне та образне мислення, змушують працювати підсвідому та свідому інтуїцію.

Тому, під час проходження педагогічної практики в п'ятому класі у Навчально-виховному комплексі №176 імені Мігеля де Сервантеса міста Києва мною неодноразово були застосовані ментальні мапи, як засіб навчання іспанськомовної лексичної компетентності. На моє здивування, раніше вчителі 5-Б не використовували ментальні мапи під час навчання. Проте, моїм завданням під час педпрактики було зробити уроки з іспанської мови такими, щоб вони зацікавлювали учнів і мотивували їх вивчати мову та відвідувати уроки.

Фрагмент уроку з формування іспанськомовної лексичної компетентності в учнів 5 класу засобом ментальної мапи

Тема: «Describo mi entorno»

Мета: формування лексичної компетентності з теми
«Describo mi entorno»

Оснащення: підручник з іспанської мови для 5-го класу «Instantes 1»

Rodríguez J. R., Santervás P.,

MI CASA

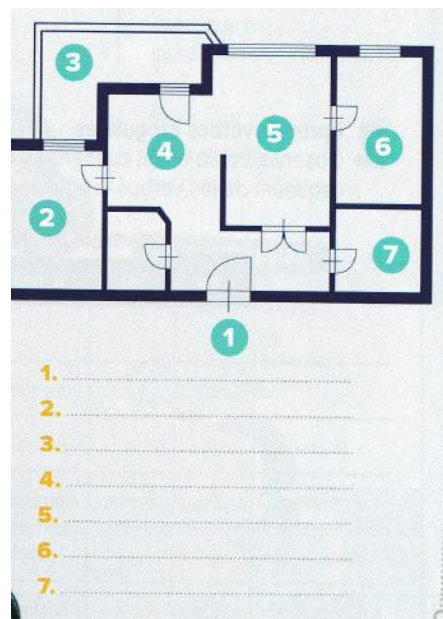
Esta es nuestra casa. A la derecha está el donde mi padre y mi madre guardan los dos coches. Al lado está la que da a la calle y al lado están el y la cocina, todo en una habitación. La, donde preparamos la comida, está al fondo. El tiene un sofá grande y cómodo y delante está la tele. Tenemos una delante del salón, donde mamá tiene sus plantas y papá prepara barbacoas los fines de semana. En la casa hay tres Uno es el de mis padres, con muchos libros, otro el de mis abuelos y el pequeño es el mío. También hay un donde nos duchamos y nos lavamos los dientes. Es una casa grande y cómoda.

Етап2: Автоматизація дій з новими ЛО

Мета: Автоматизація дій з новими ЛО

Приєм1:
відтворення нових лексичних одиниць на рівні речення

Maestra: muy bien, queridos estudiantes. Ahora, tenéis que ordenar una casa y repasar el vocabulario, escribir el nombre de cada habitación y colocar los muebles, luego comparar vuestra habitación con la de vuestro compañero.

<p>Етап3: Застосування нових ЛО</p> <p>Мета: Навчитися використовувати нові ЛО в спілкуванні</p> <p>Приєм1: Вправа розповідь про свій будинок</p>	<p>Maestra: Contad a su amigo hispanohablante de vuestra casa. Preparad vuestras composiciones como la tarea de casa.</p>
--	---

Отже, ментальна мапа, що використала я під час апробації вище розміщеного фрагменту уроку під час педагогічної практики показала позитивний результат, як і інші ментальні мапи, використані мною. Цей засіб чудово підходить на етапі ознайомлення та автоматизації дій під час формування лексичної компетентності. Якщо під час першого етапу ментальна мапа допомагає у семантизації нових лексичних одиниць, то на другому етапі вона слугує гарним показником для перевірки набутих знань. Варто зазначити і той факт, що ментальні мапи зручно використовувати як під час дистанційного уроку, так і під час уроків в школі. До речі, я б також додала вправи з ментальною мапою в групі, але звичайно такий метод краще проводити учням не на дистанційному занятті, адже, зважаючи на технічні проблеми, з якими наразі вони можуть зіткнутися, неуспішна робота в групі розчарує учня і знизить його мотивацію до навчання.

Учні висловили своє бажання використовувати ментальну мапу як засіб навчання під час уроків частіше.

ВИСНОВКИ

Головна мета вчителя з іспанської мови – навчання успішного учня, вмотивованого, обізнаного в країні та культурі іспанського народу, а також готової особистості до спілкування з носіями мови. Все це можливо лише при умові зацікавленості вчителя та учня у досягненні поставленої цілі. Звичайно, робота педагога в тому, щоб показати учням всі неймовірні грані іноземної мови, при цьому використовуючи сучасні методи та прийоми, які полегшать освітній процес.

Лексична компетентність, як показує нам дана курсова робота, є фундаментальною для формування усіх інших мовленнєвих компетентностей. Адже вона не лише про вивчення нових слів та фраз, вона про розуміння співбесідника та про вільне самовираження завдяки мові. Втім, на шляху до освоєння лексичних навичок, знань та усвідомленості учень може зустріти труднощі.

Проте, сучасна методика керується особистісно-діяльнісним підходом, який враховує усі вікові та психологічні особливості учня. В ході дослідження були виокремлені характерні риси для молодших підлітків, а саме учнів 5 класу. Цей період вимагає від педагога максимальної уваги, пошуку сучасних засобів навчання та креативності під час готування до уроку, адже саме в цьому віці учні зустрічаються з найбільшою суперечливістю в мотивації, бо в них повністю змінюється особиста картина світу.

З огляду на поставлену мету та завдання, формуванню іспанськомовної лексичної компетентності послугує такий сучасний засіб, як ментальна мапа, що є одним із найефективніших у процесі навчання іноземної мови.

Під час апробації ментальної мапи як засобу для формування лексичної компетентності на уроках з іспанської мови було доведено, що цей засіб не лише робить навчальний процес цікавішим, але й полегшує засвоєння учнями нового лексичного матеріалу. Завдяки використанню ментальної мапи учні

продемонстрували успіхи у вивченні іспанської мови, а головне своє бажання і мотивацію відвідувати уроки, що є головним досягненням для педагога.

Отже, можна вважати, що дослідження виконало мету, в ході вирішенні поставлених задач.

РЕЗІЮМЕ

У динамічному житті сучасного світу існує потреба в пошуку інноваційних методів і прийомів навчання для заохочення нових поколінь вивчати іноземні мови. Оскільки іспанська мова є другою в світі за кількістю носіїв, а також мовою сфер впливів, будь-кому, хто її вивчає, важливо сформувати низку іншомовних компетентностей, зокрема лексичну. В ході дослідження було обґрунтовано чому лексична компетентність є цільовою в основній школі: вона є обов'язковим складником для функціонування мовних і мовленнєвих комунікативних компетентностей.

Сучасний учень – це перш за все особистість, яку важливо вмотивувати до навчання. Саме це і є основним завданням для сучасної методики, яка ставить перед собою за ціль виховання і навчання успішного, цілеспрямованого, всебічно розвиненого учня.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, який налічує 21 найменувань.

У першому розділі цієї курсової роботи освітлено теоретичні засади використання ментальної мапи як засобу формування іспанськомовної лексичної компетентності, як цільової в основній школі, охарактеризовано вікові особливості молодшого підлітка в контексті особистісно-діяльнісного підходу, а саме учнів п'ятого класу, окреслено особливості ментальної мапи як сучасного засобу для формування іспанськомовної лексичної компетентності.

У другому розділі курсової роботи продемонстровано практичні засади методики формування іспанськомовної лексичної компетентності учнів п'ятого класу засобом ментальної мапи, репрезентовано етапи формування даної компетентності, висвітлено підсистему вправ для навчання іспанськомовної лексичної компетентності, а також укладено фрагмент уроку для п'ятого класу з формування лексичної компетентності, з використанням засобу ментальної мапи.

Ключові слова: лексична компетентність, основна школа, іноземна мова, іспанська мова, ментальна мапа, іспанськомовна компетентність, сучасний засіб, особистісно-діяльнісний підхід, вікові особливості, методика навчання.

RESUMEN

En la vida dinámica del mundo moderno, existe la necesidad de encontrar métodos y técnicas de enseñanza innovadores para alentar a las nuevas generaciones a aprender idiomas extranjeros. Dado que el español es el segundo idioma más hablado en el mundo, así como el idioma de las esferas de influencia, es importante que cualquiera que lo aprenda desarrolle una serie de competencias en idiomas extranjeros, incluido el vocabulario. En el curso del estudio, se comprobó por qué la competencia léxica es un objetivo en la escuela primaria: es un componente obligatorio para el funcionamiento de las competencias comunicativas del lenguaje y el habla.

Un estudiante moderno es, ante todo, una persona que necesita estar motivada para estudiar. Esta es la tarea principal de la metodología moderna, que se fija el objetivo de criar y enseñar a un estudiante exitoso, orientado a objetivos y desarrollado integralmente.

El trabajo del curso consta de una introducción, dos capítulos, conclusiones, una lista de fuentes utilizadas, que incluye 21 artículos.

En la primera sección de este trabajo de curso, se aclaran los principios teóricos del uso de un mapa mental como medio para formar la competencia léxica en español como objetivo en la escuela primaria, las características de edad de un adolescente más joven en el contexto de una actividad personal. enfoque, a saber, los estudiantes de quinto grado, se describen las características de un mapa mental como una herramienta moderna para la formación de la competencia léxica en lengua española.

En la segunda sección del trabajo de curso, se demuestran los principios prácticos del método de formación de la competencia léxica española de los estudiantes de quinto grado utilizando un mapa mental, se representan las etapas de la formación de esta competencia, el subsistema de ejercicios para la enseñanza. Se destaca la competencia léxica en español, y se concluye también un fragmento de la

lección para quinto grado sobre la formación de la competencia léxica, utilizando la herramienta del mapa mental.

Palabras clave: competencia léxica, escuela básica, lengua extranjera, lengua española, mapa mental, competencia en lengua española, medios modernos, enfoque personal y de actividad, características de edad, métodos de enseñanza.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Безкоровайна О. В. Теоретико-методичні засади виховання культури особистісного самоствердження в ранньому юнаць- кому віці : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Інститут проблем виховання НАПН України. – К., 2010. – 460 с.
- 2.Бруннер Е. Ю. Применение технологии mind map в учебном процессе / Е. Ю. Бруннер // Розвиток міжнародного співробітництва в галузі освіти у контексті Болонського процесу: матеріали міжнародної наук. –практ. конф., м.Ялта (5-6 березня 2008 р.). – Ялта: РВВ КГУ. – 2008. – Вип.19. – Ч.1.– С. 50-53.
3. Вікова психологія: Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – С. 175–232.
4. Выготский Л. С. Педология подростка // Собр. соч. в 6 т. – М.:Педагогика, 1984. – Т. 4. – С. 5–243.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб.Київ :Академвидання. 2004. 352 с.
- 5.Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
- 6.Забродський М. М. Вікова психологія: Навч. Посібник.- Тернопіль, 2005. – С. 71–90. контексті інтерактивного навчання. Одеса. 2011. С. 81-84.
- 7.Коханенко М. В. Формування у майбутніх учителів іспанської мови лексичної компетентності засобом ментальної мапи : магістерська робота. Київ, 2021. 69 с. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/2337>.
8. Кумпан М. Б. Формування іншомовної лексичної компетенції у контексті інтерактивного навчання. Одеса. 2011. С. 81-84.
- 9.Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
- 10.Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

11. Модельна навчальна програма "Іноземна мова. 5-9 класи" для закладів загальної середньої освіти / І. Зимомря та ін. Київ, 2021. 55 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf>.
12. Семенчик О. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 328 с.
13. Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу : за результатами науково-методичних досліджень : Колективна монографія / О. Б. Бігич, М. М. Волошинова, М. С. Глазунов, Н.В. Майєр та інш.; [за заг. і наук. ред. О. Б. Бігич]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 148 с.
14. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.
15. Buzan T. El libro de los mapas mentales. Cómo utilizar al máximo las capacidades de la mente. España: Editorial Urano Campos, A. (2005). Pp. 33-44.
16. Buzan T., Buzan B. The mind map book, 3rd edn. BBC World wide ltd, London. (2003). Pp. 44-56.
17. Buzan, T., Buzan B. Organizadores gráficos: herramientas para comprender y recordar las ideas principales, (1996). Pp. 33-80.
18. González P. S., Martín J. R. R. Instantes 2. Libro del alumno. Edelsa Grupo Didascalia, 2020. 128 p.
19. López García J. C. Mapas conceptuales, mapas mentales en EDUTEKA. (2007).
20. Mind Mapping as an Assistive Technology Tool. 12 July 2020. URL: <https://www.matchware.com/download/documents/Mind-Mapping-as-an-AT-tool.pdf>.
21. Mind maps for generating knowledge: A guide for teachers. Structural Learning | Advancing Metacognitive Classroom Practice. URL: <https://www.structural-learning.com/post/mind-maps-for-generating-knowledge-a-guide-for-teachers>

